

Akkoord Stichting van de Arbeid 25 maart 2009

Inleiding

Het gaat slecht met de economie. De werkloosheid loopt op. Veel ondernemingen zitten in de rode cijfers. Maatregelen zijn nodig om de crisis te bestrijden. Dat moeten maatregelen zijn die door zoveel mogelijk mensen gedragen kunnen worden. Maatschappelijke stabiliteit is een groot goed. Met name ook in moeilijke tijden. Herstel van vertrouwen is van groot belang.

Er moeten zomin mogelijk mensen werkloos worden en als dat niet te vermijden is moet er alles aan gedaan worden om hen zo snel mogelijk aan ander werk te helpen dan wel door scholing aan hun verdere ontwikkeling en arbeidsmarktkansen te werken. De positie van jongeren is hierbij het meest belangrijk. Jonge mensen die geen werk hebben moeten zo snel mogelijk aan de slag.

Het behoud van vakmensen en kenniswerkers en het zoveel mogelijk voorkomen van werkloosheid is cruciaal, zowel vanuit sociaal als uit economisch oogpunt.

Ook in breder opzicht stellen de sociale partners vast dat behoud van productief vermogen van onze economie van groot belang is. Met tijdelijke maatregelen kan structurele verzwakking -die niet eenvoudig te herstellen is- worden voorkomen. Tijdelijke maatregelen moeten daarom gericht zijn op behoud van liquiditeit van bedrijven, innovatiekracht en duurzaamheidsinspanningen. Daarnaast moeten ook de publieke investeringen in de kenniseconomie doorgaan, mede met het oog op de situatie na de crisis. Nederland blijft op dat punt nog steeds achter bij andere landen, terwijl investeringen in het niveau van het onderwijs bij uitstek een 'multipliereffect' hebben voor de economie. Nederland moet relatief sterk uit de crisis kunnen komen, wanneer we daar allen aan willen bijdragen.

De crisis treft velen nu al, met verdere risico's in de (nabije) toekomst. Voor de partijen in de Stichting van de Arbeid staat solidariteit voorop. Iedereen moet zijn steentje bijdragen aan de oplossing. Voorkomen moet worden dat de rekening eenzijdig bij bepaalde groepen terecht komt.

Arbeidsmarkt

De Stichting van de Arbeid stemt in met de regeling voor deeltijd-WW die het kabinet wil introduceren en zal flankerend beleid via een aanbeveling vormgeven. Zij acht dit een adequate maatregel in de huidige omstandigheden.

Voorkomen van jeugdwerkloosheid zien de sociale partners als een belangrijke doelstelling voor de komende periode. Op de langere termijn is het cruciaal jongeren zoveel mogelijk bij de arbeidsmarkt te houden, en een perspectief te bieden.

Iedere schoolverlater die langer dan 3 maanden thuis zit dient daarom een stageplaats te krijgen aangeboden. Sociale partners in de sectoren maken daarbij zo mogelijk afspraken over een voortgezet dienstverband na afloop van de stage. In sommige sectoren lijkt de crisis te leiden tot vermindering van stageplaatsen doordat de leerwerkbedrijven in de problemen komen. Sociale partners zullen zich maximaal inspannen om te voorkomen dat leerlingen hun diploma niet kunnen halen omdat een stageplaats ontbreekt.

Wanneer de economie weer aantrekt is te voorzien dat er in bepaalde sectoren weer moeilijk vervulbare vacatures zullen ontstaan. Voor deze 'tekortsectoren' is het van belang juist nu te beginnen met mensen te scholen voor de vacatures over enkele jaren. Werklozen vanuit dit perspectief omscholen naar tekortsectoren betekent dat zij vanuit de WW, voor de duur van de

scholing worden vrijgesteld van sollicitatieverplichtingen en dergelijke. Bij aanvang van het scholingstraject moet een stageplek beschikbaar zijn en een baan in het vooruitzicht gesteld worden.

Om mensen die door de economische crisis werkloos worden zo snel mogelijk weer aan het werk te krijgen, is het van belang dat er mobiliteitscentra komen die optimaal aansluiten bij de diverse sectoren. Daarbij is een professionele ondersteuning van essentieel belang.

Sectoren of bedrijven kunnen eigen mobiliteitscentra vormen met behulp van publieke en/of private intermediairs. Indien er sprake is van publiek/private samenwerking dienen private intermediairs via afspraken met UWV/Werkbedrijf toegang te krijgen tot publieke (o.m. reïntegratie) middelen.

Vanuit de sectoren kan optimaal zicht worden verkregen op de vraag, en kan er voor gezorgd worden dat onder meer scholingsgelden uit de O&O-fondsen gericht worden ingezet.

Mobiliteit tussen sectoren dient in gezamenlijke verantwoordelijkheid van de fondsen en de overheid gestimuleerd te worden.

Om beschikbare vacatures in beeld te krijgen zal de Stichting sectoren/werkgevers oproepen deze zoveel mogelijk te melden bij o.a. UWV/Werkbedrijf en particuliere intermediairs.

De nadruk moet in dit stadium vooral liggen op scholing om de discrepantie tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te kunnen oplossen. Bij een oplopend aantal werklozen ligt het voor de hand de nadruk in plaats van op sollicitatieverplichtingen meer te leggen op scholingsverplichtingen.

Om van werk naar werk te bevorderen zou volgens de Stichting een sociaal plan zo maximaal mogelijk moeten worden gericht op het treffen van maatregelen die met werkloosheid bedreigde werknemers stimuleren de overstap naar een nieuwe baan te maken.

De mogelijkheden die er zijn op de arbeidsmarkt moeten snel en flexibel benut kunnen worden. Naast uitzendarbeid en tijdelijk werk kan daarbij ook de mogelijkheid van zg-mup-constructies door sectoren en uitzendbureaus worden meegenomen, waarbij het te werken aantal uren niet vaststaat, maar afhankelijk is van het aanbod aan werk. Dergelijke constructies hebben in de ogen van de sociale partners een tijdelijk karakter, en worden aangegaan met de intentie door te groeien naar een reguliere arbeidsovereenkomst.

Om te voorkomen dat de gevolgen van de crisis onevenredig neerslaan bij de zwakkere groepen op de arbeidsmarkt, wil de Stichting van de Arbeid juist nu de positie van flexwerkers verbeteren. Dit door in cao's extra afspraken te maken over scholing voor flexwerkers, en over het niet langer vastleggen van een concurrentiebeding voor deze groep.

De mogelijkheden om mensen van-werk-naar-werk te bemiddelen moeten optimaal benut worden. Maar deze nadruk moet niet ten koste gaan van de groepen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, zoals langdurig werklozen, Wajongers, oudere werknemers etc. Sociale partners in de sectoren zullen zich ook voor deze groepen inspannen. De overheid dient dit gericht te faciliteren met stimuleringsregelingen.

Pensioenen

De Stichting van de Arbeid stemt in met het bijgestelde beleid ten aanzien van de herstelplannen voor pensioenen zoals besproken in het overleg tussen het Kabinet en de Stichting van de Arbeid op 24 maart 2009.

AOW

De Stichting van de Arbeid heeft kennis genomen van het voornemen van het Kabinet om de AOW-leeftijd te verhogen. De sociale partners zullen in de SER meewerken aan het schetsen van een alternatief voor de AOW-maatregel.

Koopkracht en beloning

De huidige situatie maakt het noodzakelijk om werk boven inkomen te stellen. Dat betekent dat beschikbare middelen eerder aan werkzekerheid en scholing besteed moeten worden dan aan inkomensverbetering. De loonrealisatie zal gedifferentieerd uitpakken, maar over de hele linie bescheiden zijn. Dit geldt voor allen in de onderneming, inclusief de topinkomens. Hoofddoel is behoud van koopkracht voor werknemers in de marktsector, de publieke sector en voor uitkeringsgerechtigden.

In sectoren en bedrijven zullen werkgelegenheidsafspraken worden gemaakt op een breed terrein, waaronder scholing, en zal de uitkomst van de loononderhandeling rond inflatieniveau liggen, mits er geen lastenverzwarende maatregelen worden getroffen, ook op lokaal niveau, waardoor de koopkracht verslechtert. Waar meer ruimte beschikbaar is wordt deze besteed aan werk, scholing, (stage)plaatsen voor jongeren of voor mensen die omscholen naar tekortsectoren of aan pensioen. Dit betreft de vaste component van de loonontwikkeling. Waar extra ruimte aanwezig is zal eveneens conform bovenstaande benadering gehandeld worden. Het is vanzelfsprekend uiteindelijk aan decentrale partijen om te bezien of er ruimte vertaald wordt in incidentele looncomponenten.

De sociale partners zijn zich ervan bewust dat een loonsverhoging sterk van invloed is op de situatie bij de pensioenfondsen, en zullen daarom bij aanwending van beschikbare middelen nadrukkelijk rekening houden met de positie van gepensioneerden en werkenden.

Deze globale afspraak tussen partijen heeft betrekking op 2009 en 2010. Een definitieve vaststelling van de loonvraag voor 2010 zal in het najaar plaatsvinden, op het moment dat de relevante cijfers van het CPB bekend zijn. Daarbij zullen ten aanzien van de verhoudingen tussen structurele en incidentele componenten van eventuele loonsverhogingen alle opties aan de orde komen, met als hoofddoel de loonvraag zo in te vullen dat de solidariteit tussen werkenden, uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden verzekerd is. De sociale partners zijn van mening dat op deze manier redelijkerwijs de voorwaarden zijn geschapen om de koppeling tussen lonen en uitkeringen te handhaven.

Tot slot

Doel van een sociaal akkoord is een bijdrage leveren aan het structureel sterk en gezond houden van onze economie. Zoveel mogelijk mensen moeten aan het werk blijven en waar dat niet volledig lukt, moet de periode van werkloosheid zo kort mogelijk duren. Een samenleving met een sterk oplopende en blijvende werkloosheid is een bedreiging voor de sociale cohesie en zal bestaande spanningen versterken. Dat kan alleen worden voorkomen door behoud van sterke ondernemingen in Nederland, die concurrerend en innovatief zijn. Door daaraan -samen met de overheid- te blijven werken, achten de sociale partners het mogelijk om met vereende krachten de crisis het hoofd te bieden. Speciale zorg voor de zwakkeren in de samenleving is daarbij nodig.